

רגע האמת של טראמפ מתקרב

written by רותי פינס פלדמן | 03.08.2026

פגישתם של הנשיא דונלד טראמפ וראש הממשלה בנימין נתניהו השבוע התקיימה על רקע חילופי התקיפות בין ארצות הברית לאיראן. מאז אותה פגישה, האיומים ההדדיים החריפו, והאפשרות להסדר מדיני נראית רחוקה יותר מכפי שנראתה רק לפני מספר שבועות. דווקא כעת נדמה שטראמפ מתקרב לרגע האמת שלו ² הרגע שבו יצטרך להכריע האם האסטרטגיה שנקט מול איראן בשיחותיו עמה הייתה נכונה, או שמא נפל למלכודת שתכנן עבורו המשטר בטהרן מראש.

בסבב השיחות האחרון, אחת הטעויות המרכזיות של ממשל טראמפ הייתה ההנחה שהמשטר האיראני מעוניין באמת להגיע להסכם. האמונה הייתה שניתן, אל מול "המשטר האיראני החדש", כפי שטראמפ הגדיר באפריל האחרון, לשלב לחץ צבאי וכלכלי עם משא ומתן, מתוך מחשבה שניתן יהיה להגיע מולו לפשרות.

אלא שהאיראנים, כך נראה, לא ביקשו להגיע להסכם מלכתחילה. מטרתם הייתה שונה לחלוטין: למשוך זמן, לשחוק את הלחץ האמריקאי ולגרום לנשיא האמריקאי להמשיך להאמין שהסכם נמצא בהישג יד.

זוהי אינה רק טעות טקטית מצד ארה"ב, אלא מהלך אסטרטגי איראני מחושב. במשך שנים הוכיח המשטר האיראני כי הוא יודע לנהל משאים ומתנים ארוכים, לנצל את רצון של מדינות המערב בהסדר ולהפוך את הזמן לנכס אסטרטגי. במקרה של טראמפ, נדמה שהאיראנים זיהו היטב את רצונו להציג הישג מדיני משמעותי לאור הלחץ הפנימי האמריקאי, ובנו סביבו אשליה שלפיה עוד סבב לחץ, עוד איום ועוד שיחת מו"מ יובילו לפריצת הדרך.

אלא שהאשליה הזו לא נועדה רק לעכב את ארצות הברית. היא נועדה גם לפגוע במעמדו של טראמפ עצמו. מבחינת טהרן, נשיא אמריקאי שנגרר חודשים ארוכים למשא ומתן ללא תוצאה, תוך שהוא נאלץ להמשיך להפעיל כוח צבאי, משלם מחיר פוליטי כבד. ככל שהעימות מתארך, כך גדל הסיכוי לשחיקה ציבורית בארצות הברית ולפגיעה במפלגה הרפובליקנית בבחירות האמצע.

במקביל, האיראנים מבקשים להשפיע גם על הזירה הפוליטית בישראל. כפי שארצות הברית וישראל ניסו לאורך השנים להפעיל לחץ שיוביל לשינוי התנהגות ואף לשינוי משטר באיראן, כך המשטר האיראני שואף לייצר תנאים שיובילו, מבחינתו, להחלפת ההנהגה בירושלים ובוושינגטון.

כעת טראמפ ניצב בפני שלוש אפשרויות: האפשרות הראשונה היא להכיר בכך שהמשא ומתן נכשל וכי האיראנים ניצלו אותו כדי למשוך זמן ולהתבסס. מבחינה פוליטית, מדובר במהלך לא פשוט עבור נשיא שבנה חלק ניכר ממדיניות החוץ שלו על יכולתו להגיע ל"עסקאות". הודאה בכך שהוטעה עלולה להפוך לאחד הכישלונות המרכזיים של כהונתו ולפגוע במפלגה הרפובליקנית

לשנים קדימה.

האפשרות השנייה היא להמשיך במלחמת ההתשה שמתקיימת דה-פקטו כעת: תקיפות אמריקאיות מדודות, הפוגעות בכלכלה האיראנית, בתשתיות הצבאיות וביכולות המשטר בהדרגה. תרחיש כזה עלול להימשך חודשים ארוכים ואף עד לבחירות האמצע. משמעותו היא נשיא אמריקאי שמנהל מלחמה מתמשכת בזמן בחירות, ללא הכרעה ² מצב שעלול לשחוק את התמיכה הציבורית בו. זיכרון מלחמת וייטנאם מוכיח שמדובר במצב הרסני מבחינה ציבורית, שעלול לגבות ממנו מחיר פוליטי כבד.

האפשרות השלישית היא מעבר למערכה רחבת היקף, שמטרתה אינה רק פגיעה בתוכנית הגרעין, אלא ערעור יסודות המשטר עצמו. מלחמה כזו תחייב פגיעה עמוקה בתשתיות האנרגיה, התחבורה, התעשייה והצבא של איראן, כזו שתחזיר אותה שנים לאחור. סביר שזו לא תהיה מערכה קצרה, והיא תוביל כמעט בוודאות להסלמה אזורית. גם המחיר מבחינת וושינגטון יהיה גבוה: פגיעה נרחבת בנכסים צבאיים אמריקאיים במזרח התיכון והוצאה תקציבית כבדה ומתמשכת.

לכל אחת מהאפשרויות הללו יש משמעות ישירה גם עבור ישראל. אם טראמפ יבחר בסופו של דבר בהסכם שלא יפרק את יכולותיו האסטרטגיות של המשטר האיראני, ישראל תמצא את עצמה מול מציאות מסוכנת יותר, שבה איראן תמשיך להתעצם תחת מעטפת של הסכם. מבחינת ירושלים, זהו התרחיש הבעייתי ביותר.

דווקא האפשרות השנייה ² של מלחמת התשה בין ארצות הברית לאיראן ² עשויה להיות הנוחה ביותר מבחינת ישראל, כל עוד היא מצליחה להישאר מחוץ למעגל הלחימה הישיר, בעוד ארצות הברית ממשיכה להחליש את איראן לאורך זמן, מונעת ממנה לשקם יכולות ובהדרגה מייצרת את התנאים להחלפת המשטר האיראני.

במקרה של מלחמה רחבת היקף, קשה להניח שישראל תישאר מחוץ לעימות. איראן צפויה לנסות לפגוע בנכסים אמריקאיים באזור, אך גם בתשתיות אסטרטגיות בישראל ² מתקני אנרגיה, בתי הזיקוק, תעשיות ביטחוניות ותשתיות לאומיות. המחיר יהיה גבוה, אך מבחינת מי שסבור כי לא ניתן יהיה לשנות את המציאות כל עוד המשטר האיראני נותר על כנו, זוהי גם האפשרות היחידה שעשויה להביא לשינוי יסודי במאזן הכוחות במזרח התיכון.

סביר להניח שסוגיות אלו עמדו גם במרכז פגישתם האחרונה של טראמפ ונתניהו. שניהם מבינים כי חלון ההזדמנויות הולך ונסגר וכי מרחב התמרון המדיני מצטמצם במהירות. השאלה היא האם טראמפ ימשיך להאמין שניתן להגיע להסכם עם המשטר האיראני, או שיגיע למסקנה שהמו"מ שימש את טהרן כאמצעי למשיכת זמן בלבד. רגע האמת שלו מתקרב. ייתכן שהוא כבר כאן, ונדע זאת בימים הקרובים.

המאמר נכתב יחד עם פרופ' אהוד פינס שהוא פרופסור אמריטוס באוניברסיטת בן-גוריון.

פורסם במעריב, בתאריך 03 באוגוסט 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.